

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEK

Inzerati:

Enostolpna petikturna (22 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več kot trikrat 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6.
Sprejema naročila, inzerate in reklamacije.
Upraviškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Krščanski slovenski štajerski kmet zmagal!

Krščansko-demokratska misel je slavila včeraj svojo zmago med slovenskim kmečkim štajerskim ljudstvom. »Slovenska kmečka zveza« je zmagala z vsemi svojimi kandidati. Nič niso pomagali napori celjske liberalne frakcije, nič, da je dvorni svetnik Ploj razvil svojo silo in zastavil ves svoj vpliv, da porazi s svojimi pristaji »Kmečko zvezo«. Za Ploja pomejniji izid volitev hud udarec. Tisti, ki so ga svojčas na program »Kmečke zveze« poslali v državni zbor, so mu zdaj izrekli nezaupnico. Ploj je, kakor smo dozdaj informirani, ali padel, ali pa pride v ožjo volitev, kar je zanj, ki se je smatral za majhnega boga na Štajerskem, silno poniževalno.

Zmaga naših štajerskih somišljenikov nas navdaja z veseljem, navdušenjem. Dokazuje, da slovenski kmet dobro pozna svoje liberalne in slogaške lažiprijatelje. Z glasovnicami v roki je poslal slovenski štajerski kmet v kot liberalce pa Plojeve Slogaše.

Liberalcem niso nič pomagala sredstva, ki so se jih posluževali v sedanjem volivnem boju. Vsi osebni napadi na kandidate »Kmečke zveze« so ostali brezuspešni. Nič niso pomagale ljudem, ki so prirejali shode v nemških gostilnah, ni o »klerikalno-nemški zvezi«. Slovenski štajerski kmet je pokazal, da duševno stoji višje, kot tisti, ki so z lažjo in nesramnostmi hoteli premagati resnico. Liberalci so izdali zadnji čas proti kandidatom »Kmečke zveze« ostuden letak s sliko, ki predstavlja kmeta, ki nosi na svojih ramenih debelega župnika. Besedilo letaka je podlo, da podležje biti ne more. Bruhali so liberalci pa Plojevi Slogaši ogenj in žveplo na poštene kandidati »Kmečke zveze«. Štajerski kmet pa že predobro pozna liberalne kmečke sleparje, zato jih je pognal s političkega pozorišča.

»Narod« je včeraj kratko obzmerjal štajerske liberalce, češ, da je udeležba na napredni strani sramotno neznatna. Ponedeljski »Narodni Dnevnik« je pa izgubil še tisto malo pameti, kar jo imajo. Milo javlja, da poročila o volitvah niso ugodna za Narodno stranko. Nato pa psuje, kakor zna psovati le štajerski liberalce, ki je še veliko neumnější kot kranjski. Drugega ne zna, kakor da vidi noč in dan pred seboj prižnice pa izpovednice, pa duhovnike. Liberalce, nekdane gojence mariborskega semenišča, peče vest, zato pa tako divja, da si zaduše svojo pekočo vest.

Tolažijo se liberalci, gojenci mariborskega deškega semenišča, ki jih je leta in leta prerejal zastoj in jim omogočilo gosposko suknjo pa bel kruh, da jim bo sedanjí neuspeh podžig za nadaljnji vztrajni boj.

A ta tolažba in upanje na bodočnost liberalcev je jako slabo. Milo namreč zdihujejo, da »bo to drago plačana izkušnja«. Verjamemo, da je liberalcem žal za ogromne vsote, ki so jih ob teh volitvah zmletali v — Savinjo. Nič ni pomagalo, da so si ustanovili »Narodni Dnevnik«, nič vse krčevito napenjanje pa pehanje in shoditje ter drago plačani liberalni agitatorji. Padli so, in sicer tako, da se nikdar več ne poberejo.

Zmaga štajerskega slovenskega krščanskega kmeta veseli in navdaja z navdušenjem pristaše kranjske in gorške S. L. S., krščanskega slovenskega Korosca, Tržačana, Istrana. V nadaljnjih bojih z liberalnimi škodljivci našega poštenega slovenskega krščanskega ljudstva nas bo navdajala s ponosom in nam podvojila veselje za delo in za obrambo naših svetinj.

Z vztrajnim delom, s smoteno, navdušeno, požrtvovalno agitacijo je zmagala »Kmečka zveza«. Izobraževalno agitacijsko političko delo po krasni zmagi »Kmečke zveze« se mora po vsej Sloveniji podvojiti.

Predpogoj zmage delo. Naprej z delom za koristi krščanskega slovenskega ljudstva po geslu: Z Bogom za ljudstvo!

Z barvo na dan, istrski prvaki!

Pazin, 10. maja 1909.

Vprašanje glede hrvaškega dijaškega konvikta v Pazinu bi se moralo definitivno rešiti na glavni skupščini »Dijačkov pripomočnog društva«. No — te glavne skupščine pa noče in noče biti. Kaj je temu vzrok? Nekateri gospodje v Pazinu menijo, da je zavračevanje največja diplomacija. Habeant sibi! Mi pa in z nami vsak razumen človek mislimo, da je to znak neodločnosti in letargije. Ali ste, gospodje prvaki, res tako naivni, da mislite, da se vam bo z zavračevanjem konviškega vprašanja posrečilo to akcijo pokopati? Javno in odkrito vam povemo, da bomo s primernimi sredstvi dosegli in se pobrigali za to, da čimprej pride do glavne skupščine.

Ali ni že zadosti vašega prvaškega absolutizma? Istrsko ljudstvo v našem okraju je vsled vaše politike tako srečno, da ne pozna svojega poslanca Brajčiča! Prešli ste tudi na dnevni red glede na vprašanje sedeža hrvaško-istrskega moškega učiteljskega preko zahtev hrvaškega učiteljskega, ki je bilo edino kompetentno v tem vprašanju povedati svoje. Pošiljate telegrame na katoliške shode, a obsojate načela in način dela, ki je bil na teh sestankih sklenjen. Dosti je vašega polovičarstva! Z barvo na dan! Javno pozivljamo vodstvo »Dijačkov prip. društva«, da sezone čimprej glavno skupščino, v kateri se bo definitivno rešilo vprašanje konvikta!

Vse proti Burianu.

Nova očitanja.

Krščanski socialci, Nemci in Poljaki so v aneksijskem odseku sicer z veliko težavo in z absencio glasov rešili Bienertha, da ni zletel, ker je svoje dolžnosti nasproti Burianu grdo zanemaril, Buriana pa seveda niso mogli niti hoteli pardonirati in zdaj vse dela marljivo na to, da ga spravijo s pota. Burian pa, kakor se vidi, noče iti in napenja vse sile, da se saj do delegacij obdrži. Zato pa pada zdaj nanj udarec za udarcem. Prvi je bil »Vaterland«, ki je namignil, da se je baron Burian svojčas upiral aneksiji. To silno kompromitujočo vest je dal Burian takoj po »Pol. Korr.« dementirati in je zraven tega še sebi pripisal zaslugo, da se je aneksija tako mirno izvršila. Zdaj pa pride praška »Bohemia«, ki je dobila informacije od posebne strani, katere da so čisto avtentične. Na podlagi tega list dokazuje, da je

Burian podpiral velesrbsko propagando s tem, da je deloma ni opazil, deloma pa ji ni pripisoval posebnega pomena. Zato je baron Burian kriv, da se je morala Bosna anektirati. Baron Aehrenthal da je predlagal aneksijo le zato, ker bi bila drugače Bosna za Avstrijo izgubljena. Pozneje se je Burian protivil takojšnji mobilizaciji obmejnih čet, kar je povzročilo, da so se Srbi zelo ojuočili in povzročili Avstriji silne stroške. (To se je že zdavnaj govorilo — »Reichspost« je to trdila takoj, ko se je bosnaska kriza rešila. Da je Burian voditelj velesrbskega gibanja protežiral, je notorično.)

Mohamedansko vseučilišče v Budimpešti.

»Reichspost« je te dni objavila vest, da namerava baron Burian v Budimpešti osnovati vseučilišče za bosanske Mohamedance, da bi jih tako odvrgnil od Dunaja, kamor zdaj Bosanci najraje hodijo študirati. To da je dokaz, da Burian nikakor ni skupni finančni minister, ampak minister za Mažarsko, za katero izrablja svoj vpliv. — Burian to vest zdaj kategorično dementira, češ, da je o njej šele po »Reichsposti« izvedel! Fakt pa je, da je že par mohamedanskih hodž iz Bosne bilo

v Budimpešti, da z Burianom dogovore vse potankosti.

Cesar

se seveda za celo afero zelo zanima. Bienerth je bil pri cesarju ¾ ure v avdijenci. Burian je baje cesarju izjavil, da je pripravljen odstopiti, pismene demisije pa še ni podal, ampak slejkoprej misli do delegacij ostati na svojem mestu. Cesar se še ni odločil. Burian hoče tudi preje bosansko ustavo izdelati in objaviti, tudi bo v delegacijah svoje postopanje skušal opravičiti.

Bosanska agrarna banka

je 17. t. m. popoldne začela svoje »delovanje«, seveda zdaj še v tistih mejah, katere so ji v Avstriji potegnili.

Baron Burian je torej, kakor potaplja joča se ladja, ki jo vse podgane zapuste. Zasluha za to gre »Slovenski Jednoti« — v prvi vrsti našim poslancem. Seveda niso iznenadenja izključena, vendar pa gre našim poslancem zasluga, da so stali ves čas na straži in tako v polni meri storili svojo dolžnost, dočim drugi »Vseslovani« samo kričijo in doma dijete vlečejo.

Državna vinska razstava na Dunaju.

Avstrijsko vinarsko društvo v Kremssu je priredilo dne 13. in 14. t. m. v veliki dvorani dunajskega magistrata državno vinsko razstavo, spojeno z vinsko pokušnjo in s premovalom čez 900, iz vseh avstrijskih vinorodnih kronovin ter tudi iz Bosne in Hercegovine došlih raznih vin. Tudi kranjska vina so bila zastopana s svojim dobrim pridelkom, in sicer se je udeležila deželna kmetijska šola na Grmu z dolenskim, »Kmetijsko društvo« in »Vipavska vinorejska zadruga« ter Karel Mayer, Anton Hrovatin, Julijana Schwickert in Semič Filip v Vipavi z vipavskimi vini. Od dolenskih vin je najbolj ugajal burgundec (cvička ni nihče poslal), od vipavskih pa zelen in karmenec; posebno zadnji je vsem jako ugajal. Ker se je vršilo premovalom po raznih odsekih, ni bilo še mogoče zvedeti vseh klasifikacij. — V petek popoldne je razstavo otvoril poljedelski minister ob navzočnosti mnogih dostojanstvenikov, strokovnih zastopnikov in zaupnikov ter na stotine broječih interesentov iz raznih krajev. Navzoč je bil tudi dunajski župan dr. Lueger. Minister se je jako zanimal za celo priredbo ter je nekatera vina tudi pokušal, med drugimi tudi vipavski zelen. Navzoči gostilničarji so si pridno zabeleževali imena razstavljenih ugajajočih vin. Cela priredba je bila v splošnem prav instruktivna, le žal, da je bila majhna zmešnjava v imenikih, vsled nekaterih prepozno zgledovih se razstavljalcev. — Dandanes je pač neobhodno potrebno, da se vsaka količkar vinorodna dežela udeležuje pri takih razstavah, da opozori širše sloje na svoj pridelek. Kranjska, ki pridelava sedaj že do 400.000 hl vina, se mora sedaj večkrat odzvati takim priredbam, da si počasi po možnosti pridobi tudi tuje odjemalce v severnih krajih. — Prihodnje leto priredi avstrijsko vinarsko društvo zopet enako državno razstavo s premiranjem na Dunaju, na kar že sedaj opozarjamo naše vinske producente in zadruge. V direktivo vsem razstavljalcem pa moramo pripomniti, da pri dunajskih razstavah je mogoč dovoljen uspeh le, ako se razstavijo le po novem načinu pripravljena finejša in izbrana vina, n. pr. burgundec, zelen, karmenec itd., ali tipična deželna vina, kakor n. pr. dolenski cviček; nizke vrste n. pr. klarenca, mejna itd., niso za take razstave, zlasti ne, če so trdo kuhana. Iz Kranjskega so bila le boljša vina. Pri takih razstavah je posebno na to gledati, da so poslana vina popolnoma brez vsake napake, ker drugače jih že presojevalci takoj zavrnejo.

Fr. Gombač.

Nervozna Anglija.

Kralj Edvard ne pride v Ischl.

Mi gotovo nismo prijatelji in zagovorniki avstrijsko-nemške zveze. Vendar pa

ne razumemo silne nervoznosti in vznemirjenja, ki je zavaladalo ob priliki obiska Viljema II. na Dunaju, v Angliji. Angleži so bili vendar dozdaj saj nazaj miren in samozavesten narod, zadnji čas se jih je pa polastila prav smešna norost. V zraku vidijo same nemške balone z dinamitom, ponoči se njihovu obrežju bližajo nemške ladje, polne vojakov, o nobeni drugi stvari ne pišejo, kakor o nemški nevarnosti. Mi mislimo, da je to le dokaz faktične trhljivosti angleškega svetovnega gospodstva. Drugače ne bi bil kralj Edvard VII. — eden najmočnejših vladarjev na svetu — cesar indijski — gospodar vseh svetovnih morij — tako silno netakten, da pravkar kakor nalašč da po listih razglasi, da letos pač obišče Marijine Vari na Češkem, da pa v Ischl ne bo prišel obiskat Franca Jožefa! Mož bi bil lahko s to vestjo počakal — ne, pa jo v takem času in v taki obliki objavi, da mora vsakomur jasno biti, da se Edvard VII. kuja, ker se je vršil sestanek na Dunaju. Ni dobro in ni posebno modro, če kronane glave tako očito kažejo svojo občutljivost.

Sicer pa bi si bil Edvard VII. lahko priljudil zadnje neprijetnosti. Čemu pa se je šel v balkanski krizi blamirati? Pokazal se je Avstriji brez povoda sovražnega in jo hotel pred Srbijo ponižati. Cui bono? Anglija se je blamirala, ker je sama tako hotela. Zavoljo Edvardovega prijateljstva vendar ne bo Avstrija Bosne podarila kralju Petru. Če bi bil Edvard lojalno aneksijo priznal in ne bi bil Srbom in Mladoturkom plačeval smodnik in topove, bi lahko letos v Ischlu podil gamze in se dal fotografirati.

»Morningpost« vidi zopet same 20.000-tonske ladje.

»Morningpost«, komentirajoč sestanek na Dunaju, naglašja, da bodo Nemčija, Avstrija in Italija, ker so sklenile začeti graditi vsaka najmanj pet Dreadnoughtk, tvorile v kratkem tako mogočno pomorsko moč, da se je bo ravnotako treba bati kakor njihove armade na kopnem. Anglija je nehala v evropskem koncertu biti! — No, »Morningpost« zelo močno farba svoje preplašene brave . . .

»Times«

dajejo baronu Aehrenthalu, katerega označujejo kot nekakega Bismarcka, dobre nasvete. Zdaj po sodbi angleškega lista gre za to, ali bo v trozvezi prvenstvo imela Avstrija ali Nemčija. »Times« Avstriji svetuje, naj prevzame ona prvenstvo, bojijo se pa, da bo Nemčija Avstrijo zopet usuznjila. »Times« govori tudi o nekih »vi-harnih vodah«, po katerih da bo mogoče ladja trozveze v doglednem času morala pluti.

Ubogi Angleži, kako si za nas belijo glavo! Ampak vsa jeza — se nam zdi — pohaja najbrž prav posebno od tega, ker Edvard VII. pri nedavnem sestanku s kraljem Viktorjem Emanuelom laškim v Bajah zopet ni dosegel, kar že tako dolgo kuje — da bi Italijo od trozveze definitivno odvrgnil.

Angležem bi človek zdaj nič drugega ne svetoval, kakor da si ohranijo mirno kri.

Protisrbski proces v Zagrebu.

Protest senata proti dr. Masarykovim trditvam.

Zagreb, 17. maja. (53. dan razprave.) Kakor znano, je dr. Masaryk v utemeljevanju svojega nujnega predloga glede na zagrebški proces dejal, da je senat sestavljen iz največjih barab, predsednik sam da je notoričen pijanec, sodnijski akti in zapisniki pa da so falzificirani. Danes je podal predsednik Tarabocchia začetkom razprave sledečo izjavo:

»Nedostojni napadi proti temu sodnemu senatu, osobito proti moji osebi kot predsedniku, ki so se storili pod zaščito imunitete v avstrijskem državnem zboru in ki so vstanu napraviti vtis, kakor da bi se hotelo ta sodbeni senat terorizirati in v očeh javnega mnenja ponižati, bodo našli odgovor zakonitim potom, za kar so najni koraki od merodajnega mesta že storjeni, kar dajem zaradi pomirjenja na-znanje.«

Živila Srbija, abzug Hrvat! 80 odstotkov analfabetov.

Priča Sigur, blagajnik kmečke zadruge v Strugi, izpove, da se v Dvoru za Srbe baje ni vedelo, dokler nista prišla Pero Bekić in Simo Živković. Na agitacijskih shodih so klicali ne samo »Živio kralj Petar!«, temveč tudi: »Živila Srbija, abzug Hrvat!« Omenjena dva voditelja da sta hodila oborožena po vaseh propagirali Srbstvo. Ljudstvo je govorilo, da je ta zemlja Srbija. Srbski hranilnici očita, da je odiral. Nato slika prizadevanja Srbov za lastno konfesionalno šolo. — Obtoženci taje, zlasti Bekić obširno dokazuje, da je bila srbska konfesionalna šola potrebna, ker je med pravoslavni 80% analfabetov in imajo do šole 4 do 5 kilometrov, katoličani pa samo 1 kilometer. Priča v prilog obtožencev. — Srbska zastava je bila znana že pred 20 leti.

Logar Branković izpove, da je obtoženi logar Gjurić bil pravičen šef. Ni res, da bi bil razdelil med svoje podložnike brošuro, v kateri se je pozivilo na bojkot proti Hrvatom, marveč se je v njej logarjem samo priporočalo, naj ne lumpajo. Priča Janković, ki je tako izpovedal, je pijanec in smrten sovražnik Gjuričev. Srbska zastava je bila že pred 20 leti znana. Od pamtiveka nazivljajo Srbi svojo vero srbsko-pravoslavno.

Priča iz Amerike.

Peter Bunjevac, trgovec, se je še-le pred enim letom vrnil iz Amerike, zato ne vé nič o velesrbski propagandi. Samo to da mu je znano, da je baje neki Gajo Drlića zaklical: »Abzug Franjo Josip! Živio kralj Petar Karagjorgjević!«

Kakšen je »Veliki Srb«.

Brodar Pavao Stanić izpove, da je večkrat preko Une prepeljal župnika Stojanovića. Stojanović je tak Velesrb, da je brodarju nekoč velel, da je njegov brod »srbska ladja«, in da mu zato mora dati »srbsko ime«. Pravoslavni da splošno govore, da je to »srbska zemlja i da će biti srbska«.

Propagandistični znaki.

Priča Žilajko, brodar, izpove isto kakor Stanić. Šandor Luppert obširno opisuje »propagandistična znamenja«, katera, da so sad delovanja Živkovića in Bekića. Po volitvi so srbski kmetje vzklikali »Živio kralj Petar!« in sramotili cesarja Franca Jožefa.

Aretirana kriva priča.

Priča Bogdan Jugović, logar, opominjan od predsednika, da je opreiskavi dejal, da je njegov šef Gjurić korespondiral z Belgradom, prizna, da je lagal, ker Gjurića sovraži. Gjurić tudi ni razdaljal med logarje brošure, naj se Hrvati bojkotirajo, ampak je to »stilistična pomota« v preiskovalnem zapisniku. V preiskavi da je bil poleg zapisnikarja navzoč tudi nek drugi mladi gospod.

Nato državni pravdnik vstane in gre. Za nekaj časa pride in naznani predsedniku, da je preiskovalni sodnik izdal zaporno povelje proti priči Jugoviću, ker je v preiskavi krivo pričal. Predsednik dá paznikom povelje, da pričo takoj odvedo v zapor. Se zgodi. (Velik nemir.)

Ostale priče ne povedo nič bistvenega.

BIENERTHU SE SLABO GODI.

Dunaj, 17. maja. Korespondenca »Zentrum« poroča, da se vlada pogaja s strankami večine, kakšno stališče naj bi se zavzelo nasproti nujnemu predlogu dr. Susteršiča glede na bosensko agrarno banko. — Razum tega predloga dela vladi težave finančna reforma Bilinskega, ker je odpor proti davku na pivo tako velik, da vlada ne računa več z možnostjo, da bi se dal izvesti. — Vlada ni storila še nobenega sklepa; najbrž zbornica Bienenrthu ne dovoli prav nič drugega, kakor samo budgetni provizorji.

ARMADA PROTI MLADOTURKOM.

Pariz, 17. maja. »New York Herald« poroča, da je osvoboditelj Carigrada, general Mahmud Šeket-paša z mladoturki zelo nezadovoljen. Armada noče, da bi tajni mladoturški odbor vladal preko postavne vlade in ljudstvo teroriziral. Zelo neprijeten vtis napravlja krčevito prizadevanje mladoturkov dobiti od evropskih bank Abdul Hamidov denar. Radi bi ga postavili pred sodišče, pred katerim bi bivši sultan na svoje premoženje resigniral, češ, da ga je ukrad državi. Banke so sklenile, da denar tudi v tem slučaju ne izplačajo, ker bi bilo tako sultanovo izjavo smatrati za izsiljeno.

Carigrad, 17. maja. Danes zjutraj so zopet pet oseb obesili, enega topniškega stotnika, enega poročnika in tri policaje.

Carigrad, 17. maja. Albanci so pomirjeni. V Jafti so oblasti preprečile večjo proti kristjanom naperjeno akcijo. — Tudi v Erzerumu je baje vse že pomirjeno. Vojaški puntarji so zaprti. — Sultan priseže v drugič na ustavo v četrtek in sicer v parlamentu.

STRAJKOVSKO GIBANJE NA FRANCO-SKEM.

Pariz, 17. maja. V Parizu so opazili trije policisti ob pol 3. zjutraj na cesti avtomobil. Iz avtomobila sta stopila dva moža in poizkušala prerezati telefonsko žico. Policaji so prihiteli — možje so z droga skočili, enemu se je celo posrečilo skočiti v avtomobil ter zbežati. Drugega so pa vjeli, dasi se je krčevito branil. Prižgal je, da je hotel žice prerezati. Vlada je odredila vojaške straže, da varuje napeljevalce.

Pariz, 17. maja. Ministrstvo je vnovič odpustilo 20 vslužencev.

Pariz, 17. maja. 2000 članov različnih delavskih sindikatov, pekov, zidarjev in električarjev, je sklenilo proklamirati štrajk.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA GORENTEM AVSTRIJSKEM.

Dne 17. t. m. je volilo veleposestvo in trgovinsko-obrtna zbornica. Veleposestvo je soglasno izvolilo 10 konservativnih kandidatov. Ustavoverni veleposestniki se volitev niso udeležili. Trgovinsko-obrtna zbornica je izvolila tri liberalce. Krščanski socialci Brandl je ostal z 12 od 33 glasov v manjšini.

V novem deželnem zboru bo: 37 krščanskih socialcev, 20 svobodomislicev, 10 konservativcev, 1 socialni demokrat in 1 virilist: škof v Lincu. Krščanske stranke, ki so doslej imele v deželnem zboru samo navadno večino, imele bodo odslej močno dvetretjinsko večino. Gorenje-avstrijski deželni zbor je peti v alpskih deželah, ki ima dvetretjinsko krščansko večino.

BOLGARSKE VZHODNE ŽELEZNICE.

Sredec, 17. maja. Vlada je opustila misel, da bi predložila vprašanje glede vzhodnih železnic razsodišču v rešitev. Minister Liapčev se nada, da se mu posreči potom neposrednega pogajanja že ta teden vprašanje ugodno rešiti.

Dnevne novice.

+ Zborovanja S. K. S. Z. pri sv. Jakubu v Rožu se udeležijo še sledeča društva 13. Izobraževalno društvo na Trati, 14. Bl. Potočnikova čitalnica v St. Vidu nad Ljubljano, 15. izobraževalno društvo v Horjulu, 16. izobraževalno društvo v Dol. Logatcu, 16. izobraževalno društvo v Gor. Logatcu, 17. Izobraževalno društvo v Šmartnu pri Kranju, 18. izobr. društvo »Lipa« v Velikovecu, 19. slov. katol. akademično-tehnično društvo »Zarja« v Gradcu, 20. izobraževalno društvo v Rihenbergu, 21. izobraževalno društvo v Biljah. — Ker čas poteka, se nujno prosi vsa društva, naj takoj prijavijo svojo udeležbo. Pot ni tako dolga, kakor se misli, ker leži Sv. Jakob v bližini železnične postaje Podrožnice onstran Karavank. Vožnja stane iz Ljubljane semintje 4 K 60 v.

+ Nevarno obolet je g. deželni poslanec Mirko Perhace v Vipavi. Previden je bil s sv. zakramenti. Zadnji čas se mu je začelo obračati na bolje.

+ Cesarskega svetnika imenuje »Narod« večeraj ironično Stjepana Radiča v zahvalo za to, da je prišel za polomljeno »Akademijo« predavati. To je res silno taktno in lepo — čisto v duhu in po tradiciji kranjskih liberalcev.

+ Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v Ljubljani ima v petek, dne 21. maja t. l. ob 5. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno javno sejo, s sledečim dnevnim redom: 1. Predložitev zapisnika z a d n j e seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Naznanila tajništva. 4. Volitev za predlaganje enega člana in njegovega namestnika v državni železniški svet. 5. Izžrebanje novega zborničnega člana namesto umrlega gosp. A. Ditricha. 6. Zbornični račun za l. 1908. 7. Prošnja deželne zveze obrt. zadrug kranjskih za podporo. 8. Prošnja za zvišanje podpore obrtnim nadaljevalnim šolam v Ljubljani. 9. Prošnja bolniške blagajnice obrtnih pomožnih delavcev obrtne zadruge na Bledu za podporo. 10. Reforma hišnega davka. 11. Poročilo o vladnem dopisu zadevajočem skrbstvo za pridobitno mladino. 12. Tajna seja.

+ Regulacija deželnih uradov. Imenovani so: Konceptni praktikant Ferdo Tomažič, deželni stenograf Franjo Klemenčič, računski revident Avg. Buković, računski nadoficijal Henrik Peternel, računski praktikant Fr. Urbanc, pisarniški adjunkt Miroslav Črne, adjunkt Fr. Lokar, nadoficijal Fr. Hribar, praktikant pri pomožnem uradu Anton Fortič.

+ Dunajsko mestno zastopstvo so v Zagrebu slovesno sprejeli. Demonstracij ni bilo, ker so se soc. demokrati in »Pokretaši« premislili, dobro vedo, da so gostje, ki sedaj v Zagrebu bivajo, predstavniki najmočnejše stranke v Avstriji in da imajo ugled in vpliv na tistih mestih, ki so za Hrvaško odločilna. Zagrebčani so demonstrativno pokazali svoje velike simpatije do gostov in se je nabralo okoli kolodvora in pa po ulicah toliko občinstva, da se je

kar trlo. Gospe so prišle z velikimi krasnimi šopki. Ko je došel vlak, so zaorili klici: »Živio Bečani!« Gospe so goste obusle s cvetjem, povitim s hrvaškimi trobojnicami. Župan dr. Amruš pozdravi goste. Ginjeno in oduševljeno mu odgovori podžupan dunajski dr. Neumayer. V 30 vozovih so se na to gostje odpeljali med gostim špalirjem zagrebškega občinstva v hotel. — Baron Rauch ni v Zagrebu — gnale so ga iz mesta »nujne potrebe«, kakor hitro so imeli priti Dunajčani. Slednji se bodo tudi brez bana dobro počutili.

+ Politična shoda. V Vodmatu pri Pečarju se je vršil v nedeljo političen shod. Predsedoval je gospod Jožef Oražem. Poročal je gospod dr. Pegan. Isti dan popoldne je bil politični shod v Šmartnem ob Savi, kjer je zopet predsedoval g. Oražem, in poročal g. dr. Pegan. Govoril je tudi Ravnikar iz Vodmata. Ker se bližajo občinske volitve, je bilo zanimanje za oba shoda zelo veliko.

+ O dr. Mantuaniju piše »Reichspost« v članku 14. t. m.: »Glede na slovo dr. Mantuanija od dvorne knjižnice se nam od visokocenjene strokovnjaške strani poroča: Dejstvo, da se preseli dr. Mantuanij v Ljubljano, pomeni za umetniškogodovinski Dunaj bolesto izgubo, ki je ne more otehtati zadovoljstvo, da bo dr. Mantuanij odslej postavljen na mesto, ki je za njegovo sijajno univerzalno znanje primerno. Mi imamo malo moči. Dr. Mantuanij je eden izmed tistih marljivih in temeljitih delavcev, ki razpolagajo s prav izrednim splošnim znanjem. Njegova dela o zgodovini glasbe so postala celemu svetu znana, toda tudi na drugih časovnih poljih umetnostne zgodovine je Mantuanij ustvaril celo vrsto monografij, ki imajo veliko dalekosežnejši pomen kakor ta, da so dela avstrijske specialne umetniške zgodovine. Naj tu imenujemo le njegovo dunajsko umetniško študijo »Altmannsdorfska cerkev«, ki je vzoren tip historičnega in umetniškega vodnika po domači umetni zgradbi, nadalje njegovo študijo o Klingerjevem kipu Beethovena, »Cerkvena vrata Sv. Stefana«, »Zgodovino glasbe na Dunaju« itd. Iz Mantuanijevega peresa je tudi zanimiva razprava »Turtilod« in slonokoščena rezbarija v St. Gallu, tekst k srednjeveškim podobam, na polju klasične zgodovine pa »Miniature Dioskuridove«. Smemo pač tudi izdati, da se kmalu objavi obširno delo o umetnosti X. stoletja. Značilno je, da je dr. Mantuanij poleg marljivega delovanja kot umetniški historik našel še časa za zelo plodono pedagoško delovanje na dunajskem pedagogiju, na katerem je veljal kot ena prvih dunajskih učnih moči v svoji stroki. Z ostrim pogledom in umevanjem je spoznal tudi potrebo pritegniti duhovščino k sodelovanju pri negovanju umetnosti, za kar je v Ljubljani priredil in vodil kurz za manuskriptno vedo, leta 1908. pa v Gorici na iniciativo umetniško čutečega prestolonaslednika Franca Ferdinanda kurz za cerkveno umetnost. Širšim krogom pa je znan tudi kot marljivi recenzent v »Literaturblattu«. — Stolno mesto izgubi z nemurnim učenjakom veliko; spadal bi bil tu na visoko mesto. Zdaj pa se mora Dunaj dati od Ljubljane premagati. To je kaj malo laskavo za Dunaj. Kot ravnatelju ljubljanskega deželnega muzeja je seveda mnogovrstni nadarjenosti dr. Mantuanija odprto svobodno delovanje na skoro deviški zemlji. Od njega, ki je s svojim samostojnim duhom na dvorni knjižnici glasbeni oddelek v pravem pomenu besede ustvaril in uredil, smemo tudi na novem mestu pričakovati bogatih sadov. — To laskavo pohvalo našega rojaka, ki ga je sedanji deželni odbor pridobil za znanstveno delo v domovini, treba registrirati, da se med drugim postavi v primerno luč pisarjenje obskurnežev v liberalnih listih. ki razmotrivajo o njim neznanih stvareh kakor netopirji o solcu.

— Sezona na Bledu je pričela s 1. majem, pa je bilo že pred 1. majem nekoliko gostov. Zavira njih prihod nestanovitno vreme. Na šetališčih in cestah so delavci prav pridno snažili pota, zaljšali vrtove, tako da bo kazal Bled vse pomlajevo lice, zlasti ker so že večinoma dovršene ali se vsaj bližajo dovršenju.

— Zastopnik družbe sv. Mohorja v Ameriki. Ameriški »Glas Naroda« poroča: Z avstrijskim parnikom »Martha Washington« je dospel v New York naš koroški rojak Jurij Trunk, kterege je poslala v Ameriko naša največja literarna družba sv. Mohorja v Celovcu, da prouči razmere med ameriškimi Slovenci in da potem spiše stvarni spis o razmerah, kakršne je našel med njimi.

— Frančiškani v gornjem Egiptu opravljajo svoje blagoslovljeno misijonsko delo med Kopti že 230 let. Danes imajo že 11 postaj in 10 šol. V predmestju Kahiré, Opatiji, nameravajo sedaj sezidati cerkev; tudi razrušeni samostan bo treba iznova zgraditi. Darove za ti zgradbi, ki bosta stali najmanj 80.000 frankov, sprejema pater Fortunat, Dunaj I., Franziskanerplatz 4.

— Vprašanje. V številki 110. »Slovenca« od prošle sobote ima se glasiti: Ali

bi se dobila slovenska učiteljica na čipkarstvo, ki bi bila voljna sprejeti službo v Istri? Služba ne bi bila stalna ter ni v neki kakšni zvezi z javno učiteljsko službo. — Jos. Grašič, župnik v Bermu.

— Svetovno agrarno zvezo hoče ustanoviti madžarski agrarci. Zveza bi bila mednarodna, sestavljena iz odposlancev vseh večjih gospodarskih deželnih društev in poljedelskih korporacij važnejših agrarnih držav. Sklepe vsakoletnih shodov bi predlagali posameznim vladam i parlamentom. Sedež svetovne zveze bi bil v Budimpešti (!), kjer bi se nahajala osrednja pisarna in knjižnica. Izdajali bi mednarodno revijo. — Vse lepo, le to nam je nerazumljivo, da bi se poljedelci celega sveta morali vrteti baš okoli Pešte.

— Napisi v postaji v Nabrežini. Vs brzojavne pritožbe od strani županov nabrežinskega na generalno direkcijo železnice na Dunaju radi zapostavljenega našega jezika na nabrežinski postaji, nadaljno prirejanje novih napisov vseh brzojavnega poročila zaustavljeno in sicer do nove odredbe.

— Slovenske šolske sestre v Ameriki. Ameriški »Glas Naroda« priobčuje oklic, katerem pravi: Slovenskih šolskih sester potrebuje skoraj vsaka fara v Ameriki. Odkod jih dobiti? En duhovnik, ena faratega ne zmore, stroški so preveliki; česa pa ne zamore posameznik, to z lahko storijo cel slovenski narod v Ameriki. In kaj je naš namen blag, ker hočemo vsem slovenskim naselbinam koristiti, če dobimo slovenske šolske iz starega kraja, kjer naj bi tukaj ustanovile svoj samostan, zato se v tem odprtem pismu obračamo do celega slovenskega naroda v Ameriki: prošnja: pomagajte! Če se vsi ali večina naših rojakov zaveda svoje narodne dolžnosti in če vsak po svoji moči nekaj daruje, pa bo v kratkem mladina slovenskih starišev v Ameriki v rokah slovenskih sester, ki bodo otrokom izobraževale ne samo duha, ampak tudi srce. Če pa Bog blagoslovi naše blage namene in če se bodo darovi zbirali v večjem številu, pa bi bilo dobro in koristno postaviti prepotrebno sirotišnico za slovenske sirote v Ameriki. Naš velik načrt, čegar izvršitev bo v pri neumrjočim dušam nedolžnih otrok slovenskih starišev, je torej: Dobimo slovenske šolske sestre v Ameriko in če le moremo, postavimo sirotišnico, dom za slovenske sirote! Kako velika naj bi bila, bodo pokazale potrebe. Nadškofo čičaš James E. Quigley je o tej stvari natančno poučen. Sam je že vzpodbujal duhovnike, naj začno delati na to in sam je obljubil svojo pomoč. Ta stvar se je začela v Waukeganu, kjer sami živo čutijo, kako potrebna je ta stvar. Ker je pa namen le in nesebičen, zato upamo, da se bomo v tem oziru združili vsi rojaki po Ameriki, ker to bo v korist vsem slovenskim naselbinam.

— Banka populara v Gorici. Govorilo se, da je »Kreditni zavod za trgovino i obrt« odklonil sanacijo te laške banke. Prizadetih je baje mnogo Slovencev.

— Učiteljske vesti. C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici je namesto prostovoljno iz šolske službe izstopivše učiteljice Marije Zhorsky pl. Zhorže na Jesenice imenoval začasnim učiteljicam na Jesenicah učiteljico Cecilijo Vilman, na njenem mestu pa kot suplentinjo učiteljico Marijo Habe. — Okrajna učiteljska konferenca za kranjski okraj bo dne 7. julija t. l. Škofiji Loki. — Za konferencijo morajo izdelati vse učiteljice podrobne učne načrte za ročna dela. Poleg običajnih točk je v dnevnem redu tudi referat učiteljice Janke Miklavčičeve: »O pouku v prosti naravi«. — Izprašani učiteljski kandidati, ki reflektirajo na kako mesto suplenta na d. žavnih srednjih šolah ali na učiteljskih, n. vložijo svoje prošnje do 1. julija t. l., in sicer ako so že v učiteljski službi, po prejetem pisanem službenem potu, sicer pa naravnost pri c. kr. deželnem šolskem svetu v Ljubljani.

— Poročil se je dne 17. t. m. gospod Josip Jeglič, učitelj v Selcih pri Škofiji Loki, z gđco. Miciko Šliber. Čestitam!

— Pri vojaškem naboru v Logatcu bilo od 108 k naboru poklicanih mladencev 62 mladeničev za vojaško službo s posobnih spoznano, oziroma potrjenih 53 odstotkov, to je gotovo redki slučaj. Kar t. gre v Ameriko, bo vojak, kje pa bo ubogi kmet delavca dobil?

— Umrl je v Gorici v nedeljo ob 4. četrti na 8. uro popoldne previden s sv. t. mi zakramenti gospod Andr. Trdava, c. kr. nadkomisar finančne straže v postojku. Pokojniku svetila večna luč!

— Blagoslov »Gasilnega Doma« Ribnem, blagoslov zastave gasilcev. Dne 16. maja popoldne ob 2. uri se je imel izvršiti v Ribnem blagoslov ribenske »Gasilnega Doma« in zastave ribenske gasilnega društva. Zaradi ognja na Bledu se je pričela ta slovesnost ob 1/2 4. Udeleženo se je vsi ribenski farani, ki so zelo lepo okrasili svoj dom in navdušeno sprejeli naše goste gasilce z Bleda, iz Gorij, Rad. ljiče, z Bohinjske Bele itd. Po blagoslovu ki ga je izvršil blejski župnik, kot upravitelj ribenski fare, so se gostje vrnili

»Društveni Dom«, kjer so se med sviranjem gorjanske godbe veselo zabavali.

— **Za lovce.** V občinski pisarni v Škofji Loki bodo potom javne dražbe oddani lovi: lov občine Zmonec 26. junija ob 11. uri dop., lov občine Škofja Loka dne 26. junija ob pol 11. uri dopoldne; lov občine Trata 31. julija ob pol 11. uri dopoldne, lov občine Sorica dne 31. julija ob 11. uri dopoldne.

— **Ustrelil se je v Frontenacu v Ameriki** 21 let stari Slovenec Ivan Račič, doma iz Krškega na Kranjskem. Star je bil šele 21 let. Vzrok nesrečne mladeničeve smrti je doslej še nepoznan.

— **Sekcijski načelnik dr. Ertl v Dalmaciji.** Sekcijski načelnik v poljedelskem ministristvu dr. Ertl se poda 19. t. m. v Dalmacijo nadzorovat delovanje vinarskih in oljarskih zadrug ter deželnega gospodarskega sveta. O svojem opazovanju bo poročal ministristvu ter stavljal primerne predloge za povzdigo oljarstva in vinarstva. Vlada namerava v Dalmaciji ustanoviti osrednji urad za oljarske in vinarske zadruge.

— **Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro** se bo letos vršila dne 6. junija v Kastvu.

— **Modras je pičil orožnika.** Dne 13. t. m. je orožnika Srečka Vidmarja iz St. Janža na Dolenjskem, ko je bil v službi, pičil modras. Ranjenec se je dal prepeljati v Mokronog po zdravniško pomoč; pri dohodu je izgubil zavest in se boril s smrtjo. Prvo pomoč je dobil na orožniški postaji od svojih tovarišev in pozneje od zdravniškov; upati je, da okreva.

— **Ogenj na Bledu.** V nedeljo, dne 16. t. m. popoldne ob pol 2. uri je začelo nagloma goreti v Zagoricih št. 10 pri Parku. Blejski gasilci so došli ob 1 uri popoldne v Ribno k slovesnosti blagoslovljenosti zastave ondote požarne brambe. Ko opazijo ogenj, takoj hite nazaj gasiti. Pa ogenj je bil že pogašen, ko pridejo v Zagorice. Pogorela je vozarnica fjakerja Sim. Pogacarja, ki je bil kot ognjegasec sam v Ribnem. Sosednje hiše so se že začele vneti. Ljudstvo je bilo vsled lanskega požara silno prestrašeno. Kako je nastal ogenj, se ne zna. Domači otroci niso zažgali.

— **Umrl je v Trstu** nadprevodnik državne železnice Frančar me n.

— **Umrl je v Šmartnem pri Litiji** krojaški mojster g. Anton Tomazin, star 73 let. N. v m. p.!

— **Spominska slavnost na bitko pri Aspernu** se bo obhajala po vseh avstrijskih posadkah v soboto dne 21. maja.

— **Umrla je v Gradcu** kuharica Marija Riska, ki je služila 57 let pri neki rodbini. Taki posli so redki.

— **Izpred sodišča.** Danes se je vršila pred deželnim sodiščem razprava proti Janezu Mirtiču radi prestopka zoper varnost življenja. Obtoženec se je namreč dne 18. marca t. l. sprl z Antonom Kurentom. Pri tej priliki je Kurent Mirtiču zagrozil: »Čakaj, boš zvečer hudiča videl.« Obtoženi se je začel Kurenta očitno bati, se nekaj korakov odstranil in potem vrgel v smeri proti Kurentu težki, 90 cm dolgi kos železa. Slednji se je tako nespretno izognil — sključil se je namreč k tlom — da ga je železo zadelo ravno na desno stran glave. Zadel je na tem mestu vlom lobanje in je kmalu umrl vsled otrplosti možganov. Obdolženec je krivdo priznal. Obsojen je bil na 14 dni zapora.

Štajerske novice.

Š **Odgovor!** Na deski »Slovenčevega« uredništva smo danes plakirali nesramen letak štajerskih liberalcev »Kmečka zveza leta 2000«, spodaj pa smo zapisali odgovor: Na ta nesramni volivni letak štajerskih slovenskih liberalcev je dal slovenski štajerski kmet krepak odgovor: Izvoljeni je devet slovenskih protiliberalnih kandidatov. Liberalci so sramotno propadli. Naši zmagi v splošni skupini je sledila včeraj veličanska zmaga v kmečki skupini. Izmed 12 slovenskih kmečkih mandatov — včevši splošno skupino — je v protiliberalnih rokah dosedaj 11 mandatov. Izid v Plojevem okraju še ni gotov. Skoro gotovo pride Ploj v ožjo volitev. Ponosno plapolja ob tej zmagi slovenska trobojnica na palači »Katoliškega tiskovnega društva«, naznanjajoč slovenski prvostolici zmago katoliškega slovenskega ljudstva na Štajerskem!

+ **Volivni manevar štajerskih liberalcev.** Zdaj ko so propadli štajerski liberalci na celi črti v volivnem boju, se jim gre edino še za to, da spravijo po slovenski trški skupini v štajerski deželni zbor generala poražene liberalne štajerske armade dr. Kukovca. Ker štajerski liberalci v svojih sredstvih po načelu frazazonov niso izbirčni, da dosežejo svoj namen, so si pa izmislili zdaj nelep laž, da je sklenila »Kmečka zveza« z nemškimi nacionalci kompromis tako, da podpira Krala, nacionalci pa pomagajo dr. Medvedu proti dr. Kukovcu. Na to liberalno laž odgovarja krepko »Straža« dne 17. t. m., ki piše med

drugim: »Narodna stranka« v celem volivnem boju ni rabila niti enega poštenega sredstva, njeno edino in pa njej najbolj ročno orodje je laž in obrekovanje. Preteklo soboto so v »Narodnem Dnevniku« vrgli zadnjo bombo direktno v Maribor. In počila je ta bomba, toda s svojo smrtno živjo in nagnusno vsebino je osvrkala — metelce. »Narodni Dnevnik« namreč trdi, da so za ožjo volitev Kral-Horvatek mariborski slovenski klerikalni vodje izdali parolo za nemškega nacionalca Krala. Najnesramnejša laž, katere so sposobni edino pristaši skoz in skoz lažjive »Narodne stranke«. Kateri slovenski klerikalni vodja je izdal to parolo? Povejte! Nemara Korosec, kakor namigavate med vrstami? Hudobna laž do zadnje pičice! Liberalni poštenjakoviči, če še imate količkaj časti v sebi, stopite iz časnikarskega ozadja na plan, javite svoja imena, da se vam v javnosti more pogledati v obraz ter na kompetentnem mestu z vami obračunati. Sredstva, s katerimi delajo voditelji in agitatorji »Narodne stranke« v tej volivni borbi, so lopovska in zločinska. Ljudje, ki so kaj takega zmožni, ne spadajo v šolo kot pedagogi in v sodnijsko dvorano kot zagovorniki, temveč na obtožno klop. Tem bolj se nam stidi to politično barabstvo, ker so ljudje, s katerimi imamo opraviti, porojeni iz istega naroda.« Izvajanjem »Straže« nimamo ničesar dostaviti. Odgovor naj si zapomni tudi »Slov. Narod«, ki se je tudi naselil lažem »Narodnega Dnevnika«.

Š **Psovkarji pogoreli.** V nedeljo jutraj se je vršil volivni shod pri Sv. Lenartu na Dravskem polju, ki je v navdušenjem pritril kandidatom »Kmečke zveze«. Govoril je na shodu Jos. Gostinčar. Nadučitelj Megla je ostal osamljen kljub temu, da je prejšnji večer obetal, kako bo s svojimi pristaši nastopil. Možu ni bilo prav, da hodijo »Kranjci« na Štajersko in je to zelo povdarjal. Na shodu je bil mož poparjen, ker ni bilo pristašev. Popoldne pa se je vršil volivni shod v Pobrežju poleg Središča. Na ta shod so nagnali liberalci vse, kar jim je hotelo v Središču na lim. Učitelji in drugi sorodni elementi so prišli razbiti volivni shod. Tudi na tem shodu je govoril Gostinčar meji vikom in krikom liberalne inteligence. Kmetje so bili razburjeni nad kričavci, ki so posebne povdarjali, da »Kranjcev« ni potreba na Štajersko. Seveda ni manjkalo klicev o »žlindri«, ker ti ljudje brez »žlindre« ne morejo izhajati. Gostinčar je govoril približno četrte ure in priporočal voliti kandidata »Kmečke zveze«, na kar je sklicatelj, gospod kapelan od Sv. Miklavža, zaključil shod.

Š **Stoti semester akademičnega delovanja** je slovesno praznoval te dni na graški univerzi dvorni svetnik profesor Tewes.

Š **O »Narodnem Dnevniku«** obvladuje mnenje, da se sedaj po volitvah stegne.

Ljubljanske novice.

lj **O ljubljanskih stavbenih stvarih.** Veliko se je grešilo v Ljubljani v stavbenem oziru. Ne regulacijski, ne stavbeni red se ni vpošteval, in osebnosti so mnogokrat odločevale nad stvarnimi oziri. Vsled tega je Ljubljana v najvažnejši dobi po potresu, ko je bilo mogoče na novo ustvariti res kaj lepega in dovršenega, v marsikaterem oziru zavožena in pokazena. Le pogledimo Sodni trg, iz katerega bi se bil dal narediti uprav idealno lep trg: Modri gospodje na magistratu so pa ukazali, da se morajo na desni strani zidati samo dvonadstropne hiše, na levi pa samo trinadstropne hiše. Noben Kinezar še ni prišel na tako misel. A takih magistratnih kozlov mora biti konec. Čujemo, da se vrše zopet podobne stvari, a da je deželni odbor pri pritožbah sklenil postopati najstrožje in varovati pravice interesentov in lepoto Ljubljane proti takim atentatom. Stranke se dozda niti zavedale niso, da imajo pravico do pritožbe na deželni odbor. Ljubljanci so dozda sploh mislili, da je Hribar vsemogočen. Zato se naj pa v slučaju vsake krivice poslužijo svoje pravice, in deželni odbor bo brez dvoma razsodil tako, kakor je v pravem interesu ljubljanskega mesta.

lj **Slovensko vseučilišče in deželni odbor.** Z ozirom na notico pod tem naslovom v sobotnem »Narodu« se je konstatiralo v včerajšnji seji deželnega odbora, da ni res, da bi se bila kakemu prosvencu dovolila vseučiliška štipendija, pa ne izplačala. Sklenilo se je pa tudi, da se »Narodu« ne pošlje popravka. Omenimo pa ob tej priliki tudi, da so doslej prijave svoje zastopnike v vseučiliškem odseku vse povabljene korporacije — razven magistrata ljubljanskega.

lj **Radodarni občinski svet ljubljanski** je Milij Kubelki prodal svet m² za 26 kron, dasi je res vreden med brati 27 kron, kakor je to svojčas določil ljubljanski občinski svet. Ni čuda, da ima ljubljanska občina toliko dolga, ko se tako radodarno razsipa z občinskim premoženjem.

lj **V včerajšnji seji ljubljanskega občinskega sveta** se je sklenilo, da vložijo občinski svet pritožbo na upravno sodišče glede na odlok deželnega odbora, ki je ugodil prizivu Antona Dečmana proti stavbenemu dovoljenju Mariji Koželjevi. Poročal je dr. Rupnik. Župan Hribar prečita pismo superiorja oo. jezuitov o. Žuška na stavbenega podjetnika Töniesja glede na stavbo Koželjeve. Pristavi, da se mu zdi, da je med pisnom in sklepom deželnega odbora nekaka zveza. Občinski svet nato sklene, da se proda parcela števil. 9 ob Franca Jožefovi cesti od sveta, ki ga je kupila občina od vojnega erarja, in sicer m² za 26 K. Za predlog občinskega svetnika Lenčeta, naj se ostane pri ceni 27 K za m², kakor je prvotno sklenil občinski svet, sta glasovala le občinski svetnik Lenče in dr. Majaron. Predlog za prodajo sveta je utemeljeval župan, ki je sejo za pet minut prekinil in podal v posvetovalnici glede na prodajo sveta zaupna pojasnila. Končno vpraša dr. Novak župana, zakaj da je ukazal magistrat Schwentnerju, da odstrani iz razložbe karikaturu dr. Šusteršiča, dr. Tavčarja, papeža in škofa. — Hribar: Magistrat je izdal dotični odlok na ukaz druge instance.

lj **Slovenska filharmonija** koncertira jutri, v sredo, na vrtu hotela »Ilirija« pod vodstvom g. kapelnika Friseka. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

lj **Poostreni pasji kontumaci.** Tukajšnje kranjsko društvo za varstvo živali nam tozadevno sporoča to-le: Kranjska c. kr. deželna vlada je z uporabo določil § 3., oziroma § 20. postavbe z dne 29. februarja 1880, drž. zak. št. 35, odredila, da morajo psi nositi nagobčnike in vrhutega ne smejo prosto okoli letati, temveč jih morajo gospodarji voditi na vrvici. Ta naredba pa je za živali pravo trpinčenje, posebno ob gorkem vremenu, in ne manj nadležna za občinstvo, ker se morajo pešci na ozkih trotoarjih vedno umikati, ali pa so v nevarnosti, da se zapletó v vrvico, na katerih vodijo srečujoči svoje pse. Dvomljivo je tudi, če bo ta odredba imela zaželjeni uspeh. Zato si dovoli kranjsko društvo za varstvo živali staviti ravno tako nujno kakor uljudno prošnjo, da deželna vlada blagovoljno preklicati čimprej to poostritev pasjega kontumaca in zopet vpejati le običajne varnostne navedbe po določilih § 35., odstavek 8. gori navedenega zakona.

lj **V katoliško cerkev je prestopil** iz judovstva g. Leopold Aufricht, železniški inženir, rojen leta 1873, in je bil danes, dne 18. maja, jutraj ob pol 7. pri sv. Petru v Ljubljani slovesno krščen in med sv. mašo prvič obhajan. Boter je bil g. Smolič, postajni načelnik v pokoju.

lj **V Ljubljano** je padel včeraj popoldne na Sv. Petra nasipu osemletni šolski učenec Ernest Rus. Ko je Pollakov usnjarski pomočnik Viljem Gothe to opazil, je skočil pri tovarni čez zid ter hitel v vodo po potaplajočega se dečka. Deček je bil že nezavesten in le še par minut, pa bi mu bila ugasnila luč življenja.

lj **V »Praterju«** je bila v nedeljo popoldne iz žepa ukradena posestnica Heleni Jerančičevi denarnica, v kateri je imela 7 K denarja. Uzmovč je še neznan.

lj **Krajna skupina c. kr. poštinih in brzojavnih uslužbencev** priredi v sredo, dne 19. maja, ob pol 8. zvečer v jugoslovanski restavraciji, Gosposke ulice št. 3, prijateljski sestanek. Gg. člani se najljubše vabijo, da se polnoštevilno udeležijo tega večera!

lj **Koncert »Slovenske Filharmonije«** bo jutri zvečer v hotelu »Ilirija«.

Sijajna zmaga na Štajerskem.

Včeraj je volila kmečka skupina za Štajersko. Izvoljeni so kandidati »Slovenske kmečke zveze« v sodnem okraju Šoštanj, Slovenji Gradec, Marenberg: dr. Karol Verstovšek z 1036 glasovi, liberallec Božič je dobil 395 glasov, v sodnem okraju Celje, Vransko, Gornji Grad, Laško: dr. Ivan Benkovič in Alojzij Tergav, v sodnem okraju Brežice, Sevnica, Kozje: dr. Fran Jankovič, v sod. okrajih Slov. Bistrica, Konjice: Peter Novak, posestnik, v sod. okraju Maribor, St. Lenart, Gornja Radgona, Ljutomer: Franc Robič in Ivan Roškar, (uskok Zemljič je dobil neznatno število glasov), v sodnem okraju Rogatec, Šmarje: Jakob Vrečko, kmet na Ponikvi.

Propadli so liberalci Franc Goričan, dr. Karba, dr. Božič, Ivan Malus, Maks Berlig ter kandidati Stajercijancev: Kresnik, Senekovič, Koser in Kališnik. Iz sod. okraja Ptuj, Ormož, kjer sta od »Slov. kmečke zveze« kandidirala župan Anton Meško in župnik Josip Ozmec, od liberalcev pa dvor. svet. Ploj, pos. Kolarič, od Stajercijancev pa Ornig in Visenjak, ob sklepu lista še nimamo natančnega poročila. Skoro gotovo je tu ožja volitev. Na vprašanje pri ces. namestništvu v Gradcu je došel odgovor, da so nekatere brzojavke pokvarjene, da ni mogoče še nič natančnega dognati, da bo izid v tem okraju znan šele okoli šeste ure zvečer.

Krepko so se držali tudi nemški kršč. socialci s svojo izvršno organizacijo, katoliškim društvom kmetov, ki šteje 45.000 organiziranih kmetovalcev. Izvoljeni so krščanski socialci Huber, Hosch, Berger, Hagenhofer, Wagner, Krenn, Kern, Schweiger, dr. Puchas, Tomaschitz, Riemer, Prischig, Riegler, Schwab, Schoiswohl, izvoljena sta dalje dva liberalna agrarca Brandl in Riemelmoser, med krščanskim socialcem Wölsem in lib. agrarcem Hainzлом pa pride skoro gotovo do ožje volitve.

Telefonska in brzojavna poročila.

JUGOSLOVANSKI POSLANCI POJDEJO V BOSNO?

Dunaj, 18. maja. Jugoslovanski poslanci, brez razlike na strankarsko stališče, nameravajo v kratkem prepotovati Bosno in Hercegovino, da bi stopili še pred otvoritvijo deželnega zbora v dotiko z ljudstvom. Ob tej priložnosti bi bili v vseh večjih mestih ljudski shodi, na katerih bi se volivcem pojasnil pomen ustavnega življenja, da ne bi volilo, kakor bo hotela vlada. Pravijo, da skupni finančni minister baron Burian tega sklepa ni bil nič kaj vesel in da je hotel za vsako ceno preprečiti agitacijsko potovanje jugoslovanskih poslancev v svojem pašaliku. ZASEDANJE PARLAMENTA ODGO-DENO.

Dunaj, 18. maja. Zasedanje parlamenta je odgodeno preko binokostnih praznikov. Tako so sklenili danes načelniki strank. Prihodnja seja bo dne 3. junija. Predsednik in vladi prijazne stranke izgovarjajo to odgodenje s tem, da se naj da proračunskemu odseku časa za delo v resnici se pa vlada boji plenuma drž. zbora in nujnega predloga dr. Šusteršičevega. Vlada se boji, da v plenumu zbornice propade. V današnji seji načelnikov klubov se je nagovarjalo dr. Šusteršiča naj svoj nujni predlog umakne, a dr. Šusteršič je bil trden. Končno se je dr. Šusteršič odločil, da naj pride njegov predlog po Binokostih na vrsto, a pod pogojem, da se v zadevi mažarske bosenske agrarne banke in v zadevi bosenske ustave prej nič ne zgodi na korist Mažarov, kar je Bienenrth s posebno izjavo zagotovil.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 18. maja. Danes zbornica razpravlja o Masarykovem nujnem predlogu glede veleizdajškega procesa. Masaryk je govoril skoro dve uri. Zanimanja razprava nič ne vzbuja. Sylvester je v imenu nemških nacionalcev izjavil, da bodo glasovali proti nujnosti.

OGRSKA KRIZA.

Budimpešta, 18. maja. Položaj je zopet poostren. Weckerle cesarju ne bo mogel poročati o kakem uspehu pri svoji akciji, da bi krizo razvozljali.

KOMPROMIS MED STARO- IN MLA-DOČEHI RAZDRT.

Praga, 18. maja. Izvrševalni odbor staročeske stranke je izdal obvestilo, da se stranka ne smatra več vezane po kompromisu z Mladočehi, ker da so poslednji tekom zadnjih dveh let večkrat ravnali proti duhu kompromisa.

OGENJ V VOJAŠKEM SKLADIŠČU.

Zagreb, 18. maja. Včeraj je gorelo tukajšnje vojaško skladišče. Ogenj je uničil sena za 40.000 kron.

IZ SARAJEVA IZGNAN.

Sarajevo, 18. maja. Od tu je izgnan dr. Gavril, katerega so obdolžili srbske propagande.

ATENTAT.

Lublin, 18. maja. Z dvema strelj iz revolverja je ranjen policijski kapitan Ulich. Dva stražnika sta težko ranjena. Aretirali so dva delavca.

NOVI FINSKI DEŽELNI ZBOR.

Peterburg, 18. maja. Zasedanje novega finskega deželnega zbora se otvori jutri. Nova zbornica je tudi opozicijska. Od 200 poslancev je 85 socialnih demokratov, 65 protiruskih Mladofincev in Švedov.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 18. maja.
Pšenica za maj 14'64
Pšenica za oktober 1. 1909. 12'64
Rž za oktober 1. 1909. 9'90
Oves za oktober 7'55
Koruza za maj 1. 1909. 7'74
Efektiv: 20 dražje.

Meteorološko poročilo.

Vilina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barmetra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Prijava v 24 urah v km
17. 9. zveč.	735'8	16'9	sl. jzh.	jasno	
18. 7. zjut.	37'1	13'5	sl. svzh.	oblačno	0'0
18. 2. pop.	38'6	19'1	sr. sever		

Srednja včerajšnja temp. 17'7°, norm. 14'3°.

